

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

НАВЧАЛЬНО – МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ та РОБОЧА ПРОГРАМА

**«СУДОВІ СИСТЕМИ І ПОРІВНЯЛЬНЕ СУДОВЕ
ПРАВО»**

для студентів ІІІ курсу денної та заочної форм навчання

спеціальність 293 «Міжнародне право»

галузь знань 29 – «Міжнародні відносини»

**Ужгород
2019**

УДК 347.97/.99(076)

К56

Ковальова М.В. Навчально – методичні матеріали та Робоча програма з дисципліни **«Судові системи та порівняльне судове право»**: для студентів II курсу денної та заочної форм навчання /бакалаври/ М.В. Ковальова – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019.

Розробник: М.В.Ковальова, доцент кафедри міжнародного права ДВНЗ «УжНУ», к.ю.н./цивільне право, цивільний процес, сімейне право, міжнародне приватне право/.

kaf.mp.uzhnu@gmail.com

Навчально – методичні матеріали та Робоча програма з дисципліни «Судові системи та порівняльне судове право» підготовлені на підставі вимог діючих стандартів вищої освіти України, галузь знань «Міжнародні відносини» (0302), спеціальність 293 «Міжнародне право»/ бакалаври/, у відповідності до «Концепції розвитку кафедри міжнародного права ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та пріоритетних напрямів освітньої, методичної та наукової діяльності на 2015 – 2025 роки», а також практики викладання курсу «Судові системи та порівняльне судове право».

Лектори:

Ковальова М.В., к.ю.н. /цивільне право, цивільний процес, сімейне право, міжнародне приватне право/ доцент кафедри міжнародне право

Схвалено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол від 13 травня 2019 р. № ____)

Завідувач кафедри міжнародного права
_____ (проф. Г.Г.Динис)

Схвалено науково-методичною радою юридичного факультету
(протокол від «21» травня 2019 р. № ____)

Голова науково-методичної ради
юридичного факультету
_____(_____)
« ____ » _____ 2019 р

© Ковальова М.В., 2019

АНОТАЦІЯ

Навчально-методичні матеріали та Робоча програма навчальної дисципліни **«Судові системи і порівняльне судове право»** підготовлені на підставі вимог діючих стандартів вищої освіти України, галузь знань (29) «Міжнародні відносини», спеціальність 293 «Міжнародне право», практики викладання курсу у закладах вищої освіти (ЗВО) України та зарубіжних інституціях містить систему організаційно-методичних заходів, що сприятимуть студентам у засвоєнні знань, компетенцій, умінь та навичок із зазначеної дисципліни.

Навчальна дисципліна **«Судові системи і порівняльне судове право»** є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців зі спеціальності «Міжнародне право» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

Викладається на II курсі, I семестр, в обсязі 90 навчальних годин (3 кредити ECTS (the European Credit Transfer System)), а саме: лекції – 20 год., практичні, семінарські заняття – 24 год, самостійна робота – 46 годин.

Завершується семестр – іспитом.

Мета та завдання навчальної дисципліни «Судові системи і порівняльне судове право»

Метою вивчення дисципліни **«Судові системи і порівняльне судове право»** є здобуття студентами знань про судові системи країн світу; порівняльний аналіз систем принципів кримінального та цивільного судочинства, процесуального статусу його суб'єктів, теорії процесуального доказування, порядку порушення кримінального переслідування, цивільної справи та досудового розслідування, процедури провадження в справі у судах першої інстанції та перегляду судових рішень у розвинутих країнах світу.

Для досягнення зазначеної мети в процесі навчання вирішується ряд *завдань*:

- надати студентам знання про судові системи розвинутих країн світу;
- ознайомити їх із сучасними досягненнями теорії кримінального та цивільного процесу країн основних систем права;
- сформулювати у студентів чітке уявлення про послідовність руху кримінальної і цивільної справи та зміст процесуальної діяльності в кожній стадії процесу в таких країнах;
- навчити студентів орієнтуватися у кримінально-процесуальному та цивільно-процесуальному законодавстві даних країн, а також тлумачити зміст конкретних процесуальних норм.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен *знати*:

- судові системи розвинутих країн світу;
- загальні положення кримінального та цивільного процесу даних країн;
- доказове право країн основних систем права;

- процесуальний механізм порушення кримінального переслідування, цивільної справи та досудового розслідування у таких країнах;
- порядок розгляду справ у судах першої інстанції;
- процедуру перегляду судових рішень у країнах різних систем права.

вміти:

- орієнтуватися в системі кримінально-процесуального і цивільно-процесуального права розвинутих країн світу, слідчій та судовій практиці в кримінальних і цивільних справах;
- тлумачити норми кримінально-процесуального та цивільно-процесуального права;
- здійснювати порівняльний аналіз кримінально-процесуального та цивільно-процесуального законодавства країн основних систем права.

За результатами вивчення дисципліни «Судові системи і порівняльне судове право» студенти складають екзамен.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Судові системи і порівняльне судове право» формуються навички та уміння, предметно-фахові компетенції (соціально-особистісні, інструментальні, загальнопрофесійні, спеціалізовано професійні, загальнонаукові):

- збір, обробка, упорядкування, узагальнення й аналіз інформації щодо судових систем зарубіжних країн, норм права України та інших держав;

- здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою;

- знання не менше двох офіційних мов ООН;

- юридичні характеристики сучасних правових систем та основні прогностичні тенденції його розвитку;

- базові уявлення про різні правові системи — національні, міжнародну, європейську; розуміння причин їхньої множинності, а також механізми взаємодії; знання характеристик міжнародної нормативної системи та місця в ньому міжнародного права; розуміння теоретичних підходів до співвідношення національного та міжнародного права та практичних засобів забезпечення їхньої взаємодії;

- фундаментальні знання загальнотеоретичних аспектів правової науки; обізнаність з основними теоретичними течіями, школами, підходами до розуміння права; розуміння місця права серед інших феноменів соціальної реальності та наявних зв'язків між ними; володіння юридичним категоріальним апаратом;

- знання загальносистемних інститутів міжнародного права: міжнародної відповідальності, засобів мирного вирішення міжнародних спорів тощо;

- фундаментальні знання Конституції України, основних інститутів і питань конституційного права, підходів до їхнього розв'язання в конституційному праві інших держав; обізнаність в історії конституціоналізму в Україні та світі; розуміння зв'язків конституційного права з іншими галузями національного права та міжнародного права;

- фундаментальні знання міжнародних механізмів захисту прав людини; знання й уміння застосовувати положення ключових міжнародно-правових документів із захисту прав людини; широка обізнаність із універсальними та регіональними інституційними механізмами захисту прав людини;

- здатність надавати послуги письмового перекладу з іноземної та на іноземну мову документів юридичного змісту з широким використанням спеціальних юридичних термінів із міжнародного права, права України, права іноземних держав, з мови чи на мову яких здійснюється переклад, термінів, уживаних у міжнародній комерційній практиці, роботі спеціалізованих міжнародних організацій; здатність надавати послуги усного послідовного перекладу, у тому числі під час переговорів, із активним використанням спеціалізованої юридичної та комерційної термінології.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівців з міжнародного права. Нормативна навчальна дисципліна «Судові системи і порівняльне судове право», що викладається у II семестрі є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» галузь знань (29) «Міжнародні відносини», спеціальність 293 «Міжнародне право»

Зв'язок з іншими дисциплінами. Вивчення цієї дисципліни здійснюється на основі вивчених навчальних дисциплін «Міжнародне публічне право» «Конституційне право зарубіжних країн», «Теорія держави і права», «Вступ до спеціальності «Міжнародне право», «Історія міжнародного права» та логічно продовжується вивченням навчальної дисципліни.

Методика викладання навчальної дисципліни «Судові системи і порівняльне судове право» здійснюється на основі класичної університетської та інноваційної систем організації навчального процесу із застосуванням сучасних педагогічних, інформаційних інтернет-технологій, засобів комунікації (форми, методи, методики технологій навчання) та підготовки індивідуальних/ самостійних завдань студентів (есе, моделювання міжнародно-правових кейс-ситуацій (судових рішень), метод створення проєктів, навчання у кооперації з представниками інших спеціальностей, аналіз та вивчення case–study рішень міжнародних судових інституцій, ділових ігор, презентацій, тощо) з метою досягнення відповідного рівня теоретичних знань та практичних навичок.

Студенти іноземні мови удосконалюють уміння та навички опрацювання судових рішень країн світу, нормативних, наукових джерел, включно з матеріалами Комісії міжнародного права ООН, рішеннями Міжнародного Суду ООН, міжнародних судових інституцій.

Загальні рекомендації до підготовки практичних занять

На основі вивчення вказаних нормативних джерел, основної та рекомендованої літератури, а також інших відкритих он-лайнних довідково-бібліотечних інформаційних джерел бути готовим до аналізу аргументації про визначений до кожної теми понятійно-категоріальний апарат міжнародного права, спробувати індивідуально сформулювати юридичні характеристики правового явища та бути готовим предметно вести діалог.

Інформаційні джерела– реєстри судових рішень зарубіжних країн, навчальні посібники, монографічні та доктринальні дослідження з міжнародного права, наукові статті вітчизняних та зарубіжних авторів, вітчизняні та зарубіжні періодичні фахові видання, включаючи джерела Інтернету, енциклопедичні словники та інші наукові джерела українською та

іноземними мовами, міжнародно-правові нормативні документи, джерела Комісії міжнародного права ООН, судові рішення Міжнародного Суду ООН та міжнародних судів *ad hoc*, установчі документи міжнародних організацій та міжнародних судових установ, практика вирішення міжнародно-правових спорів: Інформаційні ресурси/Веб-ресурси: "Законодавство України"; Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського; Юридична бібліотека; Президент України; Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; Міністерство юстиції України; Міністерство закордонних справ України; Конституційний Суд України; Верховний Суд України; Сайт Міжнародного суду ООН; Організації Об'єднаних націй; сайт Комісії з міжнародного права ООН; сайт бібліотеки ООН.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти за виконання Робочої програми «Судові системи і порівняльне судове право».

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Умовою допуску до іспиту є обов'язкове виконання Робочої програми навчальної дисципліни «Судові системи і порівняльне судове право, вимог щодо лекцій та семінарських занять, активна участь в їх проведенні, виконання завдань до самостійної роботи, підготовка доповідей та рефератів згідно з Робочою програмою (теми визначаються викладачем).

Знання та розуміння студентів оцінюється на наступних рівнях: опитування у різних формах, тестові завдання, здійснення аналітики, кейс-стаді, тематичні дослідження, підготовки есе, *legal opinion*.

Когнітивні навички (навички мислення) студентів оцінюються за допомогою: модулів, тестів, практичної та самостійної роботи над юридичними проектами, аналізу нормативних джерел, монографічної та доктринальної літератури вітчизняних і зарубіжних вчених, судових рішень міжнародних судових інстанцій.

Практичні навички студентів оцінюються за допомогою: модулів, тестів, практичної та самостійної роботи з питань підготовки проектів міжнародних договорів/конвенцій, практичної та самостійної роботи над юридичними проектами, рольових ігор, аналізу правових норм з метою обґрунтування *legal opinion* юридичних позицій з питань імплементації норм міжнародного права в інтересах замовника.

Шкала оцінювання: національна та ECTS¹

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82 – 89	B	добре	Зараховано
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано, з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано обов’язкове повторне вивчення дисципліни

¹ **ECTS (European Credit Transfer System)** - європейська система залікових кредитів (система кредитів ECTS) була розроблена Європейською комісією в 1997 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Судові системи і порівняльне судове право»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

- Тема 1. Судова система України.
- Тема 2. Судова система Франції.
- Тема 3. Судова система Великобританії.
- Тема 4. Судова система США.
- Тема 5. Судова система ФРН.
- Тема 6. Судова система Італії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

- Тема 7. Судова система Японії та Китаю.
- Тема 8. Процедура розгляду справ у судах України.
- Тема 9. Процедура розгляду справ у судах США та Канади.
- Тема 10. Міжнародне кримінальне правосуддя.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Судова система України		2	2			8	10	1				8
Тема 2. Судова система Франції.		2	2			4	8	1				6
Тема 3. Судова система Англії.		2	2			4	8	1				6
Тема 4. Судова система США.		2	2			4	8	1				8
Тема 5. Судова система ФРН.		2	4			4	8	1				6
Тема 6. Судова система Італії.		2	4			4	8	1				8
Разом за змістовим модулем 1		12	24			38	62	6				54
Змістовий модуль 2.												
Тема 7. Судова система Японії та Китаю		2	4			4	10	2				8
Тема 8. Процедура розгляду справ у судах України		2	4			2	6	-				6
Тема 9. Процедура розгляду справ у судах США і Канади		2	4			2	8	2				6
Тема 10. Міжнародне кримінальне правосуддя		2	4			4	6	2				6
Разом за змістовим модулем 2		8	16			38	82	6				74
Усього годин		20	48			76	144	12				128

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Тема1. Судова система України

Лекція. Судова система України

1. Система судів України.
2. Верховний Суд України як найвищий судовий орган.
3. Конституційний Суд України: порядок формування, структура, компетенція.
4. Порядок формування суддівського корпусу та статус суддів.

Тема 2. Судова система Франції.

Лекція2. Судова система Франції.

1. Конституційні засади судової системи Франції.
2. Система судів загальної юрисдикції Франції.
3. Система установ адміністративної юрисдикції у Франції.

Тема 3. Судова система Великобританії.

Лекція3. Судова система Великобританії.

1. Правові засади судоустрою Великої Британії.
2. Система судів Англії і Уельсу: суди графств, магістратські суди, Високий, Королівський та Апеляційний суди.
3. Судова система Шотландії: суди нижчого рівня, вищі суди, спеціальні суди.
4. Судова система Північної Ірландії.
5. Суд Палати лордів.
6. Суди спеціальної юрисдикції у Великій Британії (Суд коронера, трибунал з питань трудових відносин, 7. Суд у справах про порушення свободи конкуренції, військові трибунали, церковні суди, інші спеціалізовані суди).
8. Верховний Суд Великої Британії: порядок формування, структура, юрисдикція. Статус суддів: професійні та мирові. Суд присяжних

Тема 4. Судова система США.

Лекція4. Судова система США.

1. Конституційні засади судової системи США.
2. Процедура судового розгляду справ у США.
3. Федеральна система судів: звичайна та спеціальна компетенція.
4. Верховний суд США: організаційний статус, конституційна юрисдикція, остаточна апеляційна юрисдикція.
5. Судові системи штатів: загальна характеристика, особливості взаємовідносин із федеральними судами. 6. Статус суддів. Суд присяжних. Персонал суду

Тема 5. Судова система ФРН.

Лекція 5. Судова система ФРН.

1. Конституційні засади судової системи ФРН.
2. Особливості організації судової системи у ФРН.
3. Система судів звичайної та адміністративної юрисдикції.
4. Система судів юрисдикції з трудових та соціальних питань.
5. Система судів з питань фінансової юрисдикції.
6. Статус суддів: професійні та непрофесійні.
7. Особливості організації роботи та правового статусу апарату судів у ФРН. Органи, що забезпечують функціонування судів у ФРН.

Тема 6. Судова система Італії.

Лекція 6. Судова система Італії.

1. Конституційні основи судової влади Італії. Конституційний суд Італії.
2. Суди загальної юрисдикції (магістратура): а) органи правосуддя (мирові судді, претори, трибунали, апеляційні та касаційні суди, суд присяжних); б) судді (ієрархія посад, вимоги до суддів та їх підготовка, порядок призначення); в) прокуратура.
3. Вища Рада Магістратури Італії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 7. Судова система Японії та Китаю.

Лекція 7. Судова система Японії та Китаю.

1. Конституційні основи судової влади.
2. Система судів Японії.
3. Верховний суд Японії.
4. Система судів Китаю.

Тема 8. Процедура розгляду справ у судах України

Лекція 8. Процедура розгляду справ у судах України

1. Загальне положення щодо судового процесу в Україні: а) поняття судового процесу; б) принципи судочинства; в) поняття судових актів.
2. Цивільне процесуальне право: а) учасники процесу; б) підготовка справи до розгляду в суді; г) судовий розгляд; д) оскарження та перегляд судових рішень.

Тема 9. Процедура розгляду справ у судах США і Канади

Лекція 9. Процедура розгляду справ у судах США і Канади

1. Загальне уявлення про судове право у США.
2. Процедура розгляду цивільних справ у США.
3. Апеляційне провадження у США. Загальний огляд судової процедури у Канаді.
4. Процедура розгляду цивільних справ у Канаді. Апеляційна процедура в Канаді.

**Тема 10. Міжнародне кримінальне правосуддя.
Лекція 10. Міжнародне кримінальне правосуддя.**

1. Моделі міжнародного кримінального правосуддя.
2. Міжнародний кримінальний суд.
3. Регламент та справи міжнародного кримінального суду.
4. Міжнародні кримінальні трибунали

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ/СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Семінар 1: ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК СУДОВИХ СИСТЕМ (2год)

Питання до обговорення:

1. Виникнення та розвиток судових систем.
2. Особливості історичного формування судових систем держав континентальної (романо-германської) системи права.
3. Особливості історичного формування судових систем держав загальної (англо-американської) системи права.
4. Зміст “права на судовий захист” та його вплив на формування судових систем сучасності
5. Світові стандарти побудови судових систем
6. Типологія сучасних судових систем.

СЕМІНАР2: Судова система України. (4год)

Питання до обговорення:

1. Загальна характеристика судової системи України.
2. Основні етапи історичного розвитку суду в Україні.
3. Судова реформа сучасної України.
4. Українська модель судової системи в порівняльно- правовому контексті.
5. Формування принципів побудови української судової системи (єдності, спеціалізації, територіальності, інстанційності, доступності тощо).
6. Вплив сучасних інтеграційних процесів на трансформацію судової системи України.

Завдання II:

Проаналізувати судову практику Верховного суду України (https://supreme.court.gov.ua/supreme/inshe/zrazkovi_spravu/) та Конституційного суду України (<http://www.ccu.gov.ua/storinka/akty-ksu>).

СЕМІНАР 3: СУДОВІ СИСТЕМИ ДЕРЖАВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА ПІВДЕННО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ (4год)

Питання до обговорення:

1. Загальна характеристика судової системи сучасних держав Центральної та Південно-Східної Європи.
2. Судова система Польщі.
3. Судова система Угорщини.
4. Судова система Румунії.
5. Судова система Болгарії.
6. Судова система Чехії.
7. Судова система Словаччини.

СЕМІНАР 4: СУДОВА СИСТЕМА ШВЕЦІЇ, НОРВЕГІЇ, ДАНІЇ. СУДОВА СИСТЕМА КИТАЮ, ЯПОНІЇ, ІНДІЇ (4 год)

Питання до обговорення:

1. Загальна характеристика судової системи скандинавських держав.
2. Судова система Швеції.
3. Судова система Норвегії.
4. Судова система Данії.
5. Судова система Китаю
6. Судова система Японії.
7. Судова система Індії.

СЕМІНАР 5: СУДОВА СИСТЕМА США.(4год)

Питання до обговорення:

1. Верховний Суд США.
2. Суд присяжних в США.
3. Прокуратура і адвокатура в США.

Завдання II:

Проаналізувати та дати загальну характеристику (у формі доповіді) судовій системі окремого штату США.

СЕМІНАР 6: ПРОЦЕДУРА РОЗГЛЯДУ СПРАВ У ФРН ТА ФРАНЦІЇ(2год)

1. Загальні положення розгляду справ у судах загальної юрисдикції Німеччини та Франції.
2. Цивільний процес: а) порушення цивільної справи та учасники процесу; б) докази у цивільному судочинстві; в) розгляд справ у судах першої інстанції.
3. Оскарження та перегляд судових рішень.

СЕМІНАР 7: МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОСУДДЯ (4год)

Питання до обговорення:

1. Міжнародний кримінальний суд.
2. Регламент та справи міжнародного кримінального суду.
3. Нюрнберзький міжнародний трибунал.
4. Токійський міжнародний трибунал.
5. Міжнародні трибунали ad hoc

Завдання II:

Проаналізувати актуальну діяльність Міжнародного кримінального суду та судові процеси за посиланням <https://www.icc-cpi.int/>

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ/СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I		
1	Тема 1. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК СУДОВИХ СИСТЕМ	2
2	Тема 2. СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ.	4
3	Тема 3. СУДОВІ СИСТЕМИ ДЕРЖАВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА ПІВДЕННО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II		
4	Тема 4. СУДОВА СИСТЕМА ШВЕЦІЇ, НОРВЕГІЇ, ДАНІЇ. СУДОВА СИСТЕМА КИТАЮ, ЯПОНІЇ, ІНДІЇ	4
5	Тема 5. СУДОВА СИСТЕМА США.	4

	Тема 6. ПРОЦЕДУРА РОЗГЛЯДУ СПРАВ У ФРН ТА ФРАНЦІЇ	2
7	Тема 7. МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОСУДДЯ	4
РАЗОМ		24

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суд присяжних в сучасних зарубіжних державах.	
2	Модель судової системи в системі ісламського права	
3	Судова система Туреччини	
4	Судові системи Катару та Саудівської Аравії	
	Разом	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна/ обов'язкова література (до всіх тем)

1. Пітер Маланчук. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом. – Харків. 2002.
2. Malanczuk Peter. Akhurst's Modern Introduction to International Law. Seven revised edition 1997 by Routledge 11. – 449 p.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: підручник / за ред. В.Г. Буткевича. – К., Либідь, 2002. – 608 с.
4. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. Учебник – М., Издательство БЕК, 1997. – 337 с.
5. Буткевич О.В. Теоретичні аспекти походження і становлення міжнародного права. – К.: Україна, 2003. – 800 с.
6. Буткевич О.В. У истоков международного права. – СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Прес», 2008. – 881 с.
7. Буткевич О.В. Міжнародне право Стародавнього Світу. – К.: Україна, 2004. – 864 с.
8. Буроменський М.В. Міжнародне право: навч. посібник / за ред. М.В. Буроменського. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.

9. Василенко В.А. Основы теории международного права. Киев, 1988. – С. 196-201. – 288 с.
10. Задорожній О.В. Анексія Криму – міжнародний злочин [текст]: монографія / Олександр Вікторович Задорожній; Укр, асоц, міжнар, права, Ін-т міжнар, відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка, каф, міжнар, права. – Київ: К.І.С., 2015. – 678 с.
11. Курс международного права: в 7 т. / В.С. Верещетин, С.В. Виноградов, Г.М. Даниленко [и др.]; гл. ред. В.Н.Кудрявцев. – М.: Наука, 1989-1993. – 7 т.
12. Тункин Г.И. Право и сила в международной системе. – М.: Междунар.отношения,1983. – 200 с.
13. Дмитрієв А.І., Дмитрієва Ю.А., Задорожній О.В. Історія міжнародного права. – К.: Видавничий дім «Промінь», 2008. – 384 с.
14. Гроций Г.О праве войны и мира Книга первая [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL: <http://www.civisbook.ru/files/File/Groziy.Kn1.pdf>.
15. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. Учебник –М., Издательство БЕК,1997. –337с.
16. Лукашук И.И. Международное право XXI века. под редакцией доктора юридических наук, професора В.Г. Буткевича. – Киев. – Издательский дом «Промени», 2006. – 640 с.
17. Ушаков Н.А. Международное право: учебник. – М: Юрист, 2000. – 304 с.
18. Koskenniemi Martti. “Fragmentation of International Law: Difficulties Arising from Diversification and Expansion of International Law.” Report of the Study Group of the International Law Commission (2007), available at http://untreaty.un.org/ilc/texts/instruments/english/20articles/1_9_2006.pdf.
19. Міжнародне право: підручник / Л.Д. Тимченко, В.П. Кононенко.— К., 2012.
20. Міжнародне публічне право: підручник / В.М. Репецький, В.М. Лисик, М.М. Микиєвич та ін.; за ред.. В.В. Репецького, 2 – ге вид. – К., 2012.

РЕКОМЕНДОВАНА ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Апарова Т. Статус судей в Великобритании // Журнал российского права. – 1999. – № 7/8.
2. Апарова Т. Суды и судебный процесс Великобритании. – М, 1996.
3. Боботов С. Правосудие во Франции. – М, 1994.
4. Боботов С. Французская уголовная юстиция. – М., 1968.
5. Вагацума С., Ариидзуми Т. право Японии: В 2 ч Гражданское. — М., 1983.
6. Ведерникова О. Теория и практика борьбы с преступностью в Великобритании. – М., 2001.
7. Власихин В. Служба обвинения в США: закон и политика. -М., 1981.
8. Германское право: В 2 ч. — М., 1996.

9. Головки Л. Альтернативы уголовному преследованию в современном английском праве // Правоведение. – 1998. – № 3.
10. Головки Л. Дознание и предварительное следствие в уголовном процессе Франции. – М., 1995.
11. Головки Л. Некоторые новейшие идеи западного правоведения и их развитие в уголовно-процессуальных системах Великобритании // Иностранное право. Сборник научных статей и сообщений. - Вып. 1. – М., 2000.
12. Головки Л. Новейшие течения во французской уголовной политике // Журнал российского права. – 1997. – № 9.
13. Головки Л. Реформа уголовного процесса во Франции // Государство и право. – 2001. – № 8.
14. Головки Л. Реформа уголовного судопроизводства в Англии // Государство и право. – 1996. – № 6.
15. Гуценко К. Систематизация законодательства США. – М., 1971.
16. Гуценко К. Уголовная юстиция США. – М., 1979.
17. Гуценко К.Ф., Головки Л.В., Филимонов Б.А. Уголовный процесс западных государств. – М., 2002.
- Евсеев А. П. Верховный Суд Соединенного Королевства: становление : монография / А. П. Евсеев; Нац. ун-т “Юрид. акад. Украины им. Я. Мудрого”. – Харьков : Юрайт, 2014. – 184 с.
18. Зайчук О.В. Правовая система США. — К., 1992.
19. Италия: Конституция и законодательные акты. — М., 1988.
20. Карлен Д. Американские суды: система и персонал. – М., 1972.
21. Ковалев В., Чадаев С. Органы расследования и судебная система Великобритании. – М., 1985.
22. Ковалев В.А. Органы расследования и судебная система Великобритании: Учебное пособие / ВЮЗИ. – М., 1985.
25. Кросе Р. Прецедент в английском праве. – М., 1985.
26. Крылова Н.Е. Основные черты нового Уголовного кодекса Франции. - М., 1996.
27. Ломбер Ж.-М. Маленький судья. – М., 1990.
28. Лубенский А.И. Уголовный процесс Италии. — М., 1973.
29. Марченко М. Законы в системе англосаксонского права // Вестник Московского университета. Серия 11. Право. – 1999. - №5.
30. Марченко М. О понятии «общее право» // Правоведение. - 1999. - № 4.
31. Марченко М. Сравнительное правоведение. Общая часть. -М., 2001.
32. Меньших А. О возмещении ущерба жертвам преступлений во Франции // Журнал российского права. – 1999. – № 3-4.
33. Марченко М. Н. Европейский Союз и его судебная система: монография / М. Н. Марченко. – Москва: Проспект, 2012. – 288 с.
33. Миргородський Ю., Миргородський Д. Касаційне провадження у кримінальному процесі Франції // Право України. — 1997. — № 3.
34. Михайловская И.О. Положений личности в англоамериканском уголовном процессе. – М., 1961.

35. Михеєнко М.М., Шибико В.П. Уголовно-процессуальное право Великобритании, США и Франции. – К., 1988.
36. Михеєнко М.М., Молдован В.В., Радзієвська Л.К. Порівняльне судове право. – К., 1993.
37. Мідор Д. Дж. Суди в Сполучених Штатах / Пер. з англ. – Сент-Пол, Міннесота, 1991.
38. Молдован А.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, Франція, Англія, США: навч. посібник. – К., 2005.
39. Молдован А.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, Франція, Англія, США. 2-ге вид.: навч. посібник. – К., 2010.
40. Молдован В.В. Судоустрій: Україна, Велика Британія, Російська Федерація, США, ФРН, Франція. Судові органи ООН: Навчальний посібник. - К., 2003.
41. Молдован В.В., Молдован А.В. Порівняльне кримінально-процесуальне право. – К., 1999.
- Молдован В. В. Судоустрій: Україна, Велика Британія, Російська Федерація, США, ФРН, Франція. Судові органи ООН : навч. посіб. / В. В. Молдован, А. В. Молдован. – Київ: Нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ: Центр учб. літ., 2013. – 364 с.
42. Морандьєр Ж. де ла. Гражданское право Франции: В 2 ч. — М., 1993.
- Назаров І. В. Судові системи країн Європейського Союзу та України: генезис та порівняння: монографія / І. В. Назаров. – Харків: ФІНН, 2011. – 432 с.
43. Николайчик В.М. Уголовное правосудие США. — М., 1995.
- Організація судових та правоохоронних органів: підруч. / за ред. І. Є. Марочкіна; Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого”. – Харків: Право, 2014. – 448 с.
44. Пешков М.А. Государственный обвинитель в уголовном процес се США // Законность. — 1998. — № 1.
45. Пешков М.А. Особенности возбуждения уголовного дела в уголовном 2. процессе США // Следователь. — 1997. — №
46. Пешков М.А. Функции суда, прокуратуры и полиции при производстве ареста и обыска в уголовном процессе США // Государство и право. — 1998. — № 1.
47. Пилипенко А. Классификация и систематизация законодательства во Франции // Журнал российского права. – 2001. – №9.
48. Попов Н.Ю. Судебная система Италии // Судебные системы западных государств. — М., 1991.
- Порівняльне судове право: Навч. посіб. / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, Н. В. Сібільова, В. С. Бабкова, Ю. І. Крючко; за ред. І. Є. Марочкіна та Л. М. Москвич. – Х.: Право, 2008. – 112 с.
50. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 07 липня 2010 р. // Голос України від 03 серпня 2010 р. – № 142.
- Правосудие в современном мире: монография / под ред. В. М. Лебедева, Т. Я. Хабриевой. – Москва: Норма: ИНФРА-М, 2012. – 704 с.

- 51.Пучинский В. К. Английский гражданский процесс. – М., 1974.
- 52.Романов А. Правовая система Англии. – М., 2000.
- Судебные органы зарубежных стран. Учебное пособие/Отв. ред. А. Б. Гафуров. — Т.: «», 2014. 259 с.
53. Рижков Г. Правосуддя в Федеративній Республіці Німеччина / Г. Рижков // Вісн. госп. судочинства. – 2014. – № 6. – С. 74-82.
- Рябзин А. А. Принципы организации и функционирования судебной власти в зарубежных странах / А. А. Рябзин // Со- врем. право : науч.-практ. журн. – 2014. – № 2. – С. 114-118.
- 53.Уголовно-процессуальный кодекс Украины: научно-практический комментарий / Под общей редакцией В.Т. Маляренко, Ю.П. Аленина. – Х., 2003.
- 54.Уголовно-процессуальный кодекс Франции 1958 года: Пер. с фр. С.В. Боботова. - М., 1967.
- 55.Уголовно-процессуальный кодекс Штатов Северной Америки. – М., 1944.
- 56.Уолкер Р. Английская судебная система. – М., 1980.
- 57.Цунэо Инако. Современное право Японии. — М., 1981.
- 58.Шарвен Р. Юстиция во Франции. – М., 1978.
- 59.Шишкін В. Верховний суд Англії та Уельсу // Право України. – 1996. – № 4. – С. 34–39.
60. Штелик С. Становлення та розвиток інстанційності в судовій системі Франції / С. Штелик // Юрид. Україна. – 2011. – № 11. – С. 97-102.

Інформаційні ресурси/Веб-ресурси

"Законодавство України" [Електронний ресурс]. – [Б. м. : б. и.]. – URL:

<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=index>

<http://www.scourt.gov.ua> - Верховний Суд України

<http://www.icj-cij.org> – Сайт Міжнародного суду ООН

www.un.org – сайт Організації Об'єднаних націй

<http://legal.un.org/ilc/> - сайт Комісії з міжнародного права ООН

<https://library.un.org> – сайт бібліотеки ООН

<http://www.supremecourt.gov.uk> — сайт Верховного Суду Великобританії

<http://www.court.gov.cn/> сайт Верховного Суду КНР

<http://www.courts.go.jp/english/> — сайт Верховного Суду Японії

<http://www.scc-csc.gc.ca/> — сайт Верховного Суду Канади

<http://www.supremecourt.gov/> — сайт Верховного Суду США

<http://www.bundesgerichtshof.de> — сайт Верховного Суду ФРН

Офіційний веб-портал “Судова влада України” [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://court.gov.ua/>

Офіційний портал Верховного Суду США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.supremecourt.gov>

Офіційний портал Міжнародного кримінального Суду [Електронний ресурс].

– Режим доступу: <http://www.icccpi.int/Pages/default.aspx>

Суди Великої Британії [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.supremecourt.uk/>

<https://www.judiciary.uk/court/high-court/>

Суди Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.berlin.de/gerichte/kammergericht/>

<https://www.bverwg.de/>

https://www.bundesverfassungsgericht.de/DE/Homepage/homepage_node.html

Суди Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://www.courdecassation.fr/about_the_court_9256.html

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Виникнення та розвиток судових систем.
2. Характерні ознаки судових систем
3. Трансформація функцій судової влади та їх реалізація через систему судів.
4. Зміст «права на судовий захист» на формування судових систем сучасності
5. Світові стандарти побудови судових систем
6. Принципи побудови судових систем сучасності.
7. Типологія сучасних судових систем.
8. Особливості історичного формування судових систем держав континентальної (романо-германської) системи права.
9. Загальні риси континентальної моделі судової системи.
10. Особливості національних моделей правосуддя континентальної системи права.
11. Основні тенденції сучасної трансформації судових систем континентальної (романо-германської) системи права.
12. Конституційні засади судової системи ФРН.
13. Особливості організації судової системи у ФРН.
14. Система судів звичайної та адміністративної юрисдикції у ФРН.
15. Система судів юрисдикції з трудових та соціальних питань у ФРН.
16. Система судів з питань фінансової юрисдикції у ФРН. 17. Єдиний сенат верховних судових установ ФРН.
17. Система судів загальної юрисдикції Франції.
18. Система установ адміністративної юрисдикції у Франції.
19. Правові доктрини у формуванні моделі правосуддя загального права.
20. Статутне право в еволюції моделі правосуддя загального права.
21. Загальні риси та типологічні особливості організації судоустрою та судочинства в країнах загальної (англо-американської) системи права.
22. Основні тенденції сучасної трансформації судових систем загальної (англо-американської) системи права.
23. Правові засади судоустрою Великої Британії.
24. Система судів Англії і Уельсу: суди графств, магістратські суди, Високий, Королівський та Апеляційний суди.
25. Судова система Шотландії: суди нижчого рівня, вищі суди, спеціальні суди. Судова система Північної Ірландії. Суд Палати лордів.
26. Суди спеціальної юрисдикції у Великій Британії (Суд коронера, трибунал з питань трудових відносин, Суд у справах про порушення свободи конкуренції, військові трибунали, церковні суди, інші спеціалізовані суди).
27. Верховний Суд Великої Британії: порядок формування, структура, юрисдикція.
28. Статус суддів у Великій Британії: професійні та мирові. Суд присяжних.
29. Конституційні засади судової системи США. 38. Процедура судового розгляду справ в США. 39. Федеральна система судів США: звичайна та спеціальна компетенція.
30. Верховний суд США: організаційний статус, конституційна юрисдикція, остаточна апеляційна юрисдикція.
31. Судові системи штатів США: загальна характеристика, особливості взаємовідносин із федеральними судами.

32. Статус суддів у США. Суд присяжних. Персонал суду.
33. Витоки ісламської традиції правосуддя.
34. Вплив ісламської школи права на становлення моделі судової системи.
35. Основні тенденції сучасної трансформації судових систем в країнах ісламського права.
36. Українська модель судової системи.
37. Система судів загальної юрисдикції України.
38. Верховний Суд України як найвищий судовий орган.
39. Конституційний Суд України: порядок формування, структура, компетенція.
40. Порядок формування суддівського корпусу та статус суддів в Україні.
41. Особливості організації моделі правосуддя в сучасних міжнародних інтеграційних об'єднаннях.
67. Юридична сила рішень міжнародних судових інститутів та їх значення для правової системи окремих країн.
42. Європейський суд з прав людини: структура, компетенція, порядок звернення та прийняття рішень.
43. Загальна характеристика судової системи Італії, Ватикану.
44. Загальна характеристика судової системи Іспанії

Ум.друк.арк. 2,20

Формат 60x84/16

Гарнітура Times New Roman

Зам. № 91

Редакційно-видавничий відділ

видавництва УжНУ «Говерла»

88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89

dep-editors@uzhnu.edu.ua

